

Wstęp

Praca i edukacja zajmują w życiu człowieka istotne miejsce. Praca odgrywa ogromną rolę. Przede wszystkim dzięki pracy człowiek uzyskuje dochody, które są źródłem utrzymania i zaspokajania potrzeb materialnych i niematerialnych, ale również – co jest bardzo ważne – praca powoduje rozwój osoby, rośnie poczucie sensu życia. Dobrze wykonana praca daje satysfakcję, podnosi poczucie własnej wartości i jednocześnie jest mobilizacją do podejmowania działań dla dalszego rozwoju człowieka. Każdy człowiek ma potrzebę poczucia własnej wartości i odnoszenia sukcesów w swoim działaniu i w swoim życiu. Praca człowieka ma także charakter społeczny. Uczestniczą w niej grupy ludzi, a wytworzone przez nich dobra lub usługi są przeznaczone dla wielu odbiorców. W dzisiejszym świecie jest coraz więcej obszarów pracy na rzecz drugiego człowieka.

Niniejsze opracowanie prezentuje przemyślenia teoretyków – naukowców oraz praktyków z zakresu szeroko rozumianej pracy i edukacji. Istotnym zakresem prezentowanych treści będzie tu analiza pracy socjalnej w odniesieniu do różnych grup i problemów. W poszczególnych artykułach jest mowa o pracy socjalnej skierowanej do rodzin w sytuacji kryzysowej, organizowaniu społeczności lokalnych, pracy opiekuńczo-wychowawczej w domach dziecka, poradnictwie zawodowym, pracach społecznie użytecznych czy wolontariacie, jako specyficznej formie pracy. Rozdział pierwszy kończy opracowanie dotyczące problematyki marginalizacji Romów. Wszystkie te rozważania wnoszą cenne informacje zarówno dla teoretyków, jak i praktyków zajmujących się szeroko pojętym

aspektem pracy w życiu człowieka, zwłaszcza pracy socjalnej. Rozdział drugi dotyczy aktywizacji, rynku pracy i uwarunkowań prawnych w odniesieniu do osób chorych i niepełnosprawnych. Obszary te stanowią swoiste wyzwanie w dzisiejszym świecie, uwzględniające reintegrację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych i chorych.

Najczęściej spotykana dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność to¹:

- odmowa zatrudnienia czy przyznanie osobie niepełnosprawnej niższego wynagrodzenia za taką samą pracę, jaką wykonuje osoba pełnosprawna,
- odmowa zatrudnienia osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim ze względu na brak odpowiednich rozwiązań technicznych w miejscu pracy i właściwych ciągów komunikacyjnych spełniających warunki dostępności,
- typowanie na szkolenia umożliwiające podnoszenie kwalifikacji zawodowych i przez to awans zawodowy wyłącznie osób pełnosprawnych, a pomijanie osób niepełnosprawnych,
- dokuczanie osobie niepełnosprawnej z powodu kalectwa,
- odmowa osobie niewidzącej wstępu do miejsca pracy z psem-przewodnikiem,
- odmowa zarejestrowania działalności gospodarczej osoby niepełnosprawnej z powołaniem się na ograniczenie jej sprawności.

Autorzy słusznie zauważają tu obecność osób niepełnosprawnych w Europie, istoty ich praw i funkcjonowania. Wskazują na pracę jako formę rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz na formy terapii osób niepełnosprawnych intelektualnie i psychicznie. Wskazane przez autorów podstawy prawne działalności hospicyjnej w Polsce odnoszą się do istoty wieloaspektowego i systemowego podejścia do osób chorych, zwłaszcza w opiece hospicyjnej.

Polityka społeczna, oświatowa i pedagogika zwracają również uwagę na istotę pracy. Nie bez znaczenia pozostaje tu kształtowanie pracowitości u dzieci i młodzieży, zwłaszcza przez rodzinę i szkołę, kondycja zdrowotna młodzieży szkół zawodowych czy udział nauczycieli w nabywaniu i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych przez osoby dorosłe. Rozdział kończy ciekawe opracowanie porównawcze dotyczące bezrobocia wśród Żydów ultraortodoksyjnych w Izraelu.

Całość przemyśleń skłania do refleksji nad współczesnymi wyzwaniami oraz wielowymiarowością edukacji i pracy. Podkreśla się ich znaczenie w życiu

¹ Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania, <http://www.rownetraktowanie.gov.pl/dyskryminacja-ze-wzgledu-na-niepelnosprawnosci> [dostęp: 24.01.2015 r.].

człowieka oraz wpływ na losy i jakość życia. Przez pracę również wychowujemy, a wychowanie to zaczyna się od kształtowania dziecka przez pracę w rodzinie aż do wychowania przez pracę w okresie aktywności zawodowej człowieka. Jego szczególną cechą stanowi wykorzystanie pracy w procesach oddziaływania na jednostkę i dokonywania zmian w jego osobowości.

Publikacja jest skierowana do teoretyków i praktyków zajmujących się szeroko pojętą pracą i edukacją, jak również studentów kierunku praca socjalna, pedagogika, socjologia, politologia, z nadzieją, iż będzie stanowić bogate źródło odniesień teoretycznych i dobrych praktyk wykorzystania różnych obszarów pracy i edukacji w wychowaniu, rozwoju, profilaktyce i integracji społeczno-zawodowej. Będzie wskazaniem do interpretowania znaczenia pracy w życiu człowieka zarówno w kontekście ekonomicznym, wychowawczym jak i społecznym.

Ewelina Zdebska, Bogusław Uliasz